

รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง
Model of Administrative Ethic Promotion According to Good
Governance for Leaders of Local Organization
At Lower Northern Region

ไพศาล เครือแสง*
ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม**
รศ.ดร.สมาน งามสนิท***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๒) เพื่อศึกษาสภาพจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และ ๓) เพื่อเสนอรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน ๓๐ รูป/คน เลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการส่งเสริมจริยธรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๑๑๘ คนจากประชากร ๑๖๖ คนที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี ๔ แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

๑. แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ๑. หลักนิติธรรมกับหลักศีล พบว่า จะมีเนื้อหาเชิงของกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ วิธีปฏิบัติตนในองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งจรรยาบรรณในความเป็นผู้นำองค์กรที่ดี ๒. หลักคุณธรรมกับหลักปัญญา พบว่า ระบบคุณธรรมเป็น

* นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย E-mail. Phisarn_sarn@hotmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

เครื่องควบคุมการพฤติกรรมทั้งหมดให้ถูกต้อง ชัดเจน เพราะรากฐานของคุณธรรมอยู่ที่จิตสำนึกรัก
ท้องถิ่น รักเพื่อนมนุษย์ไม่เอาัดเอาเปรียบต่อผู้อื่น และต่อสังคม ๓. หลักความโปร่งใสกับหลักศีล
พบว่า การเปิดเผยข้อมูล เปิดเผยกระบวนการวิธีการทำงาน เปิดเผยงบประมาณ เพื่อให้มีการ
ตรวจสอบทุกขั้นตอน ๔. หลักการมีส่วนร่วมกับหลักพหุสัจจะ พบว่า กฎหมายหลายฉบับที่
พยายามระบุถึงขอบข่ายที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทุก ๆ ขั้นตอนทางการบริหาร ๕. หลัก
ความรับผิดชอบต่อหลักศรัทธา พบว่า มีความกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ตนเองกระทำและกล้าที่จะ
รับผิดชอบต่อผลต่อความคิดเพราะทั้งความคิด และการกระทำจะส่งผลทั้งคุณและโทษไปยังประชาชน
และ ๖. หลักความคุ้มค่ากับหลักวิริยารัมภะ พบว่า ความสุจริตในการใช้งบประมาณอย่างประหยัด
ใช้งบประมาณก็สามารถสร้างชาติ ลดความชั่ว ลดความเห็นแก่ตัว ใช้ตนเองไปสู่ความเสียสละต่อ
ส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

๒. สภาพจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง รายด้าน พบว่า ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักคุณธรรม ๓. หลักความโปร่งใส ๔.
หลักการมีส่วนร่วม ๕. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ ๖. หลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = ๓.๖๗$) และด้านการจัดทำคู่มือการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} =$
๓.๓๘)

๓. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ๑. หลักนิติธรรมกับหลักศีล ได้แก่กระตุ้นจริยธรรมด้วยการ
กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ และการสนับสนุนงบประมาณมาสู่กิจกรรมการ
ส่งเสริมจริยธรรมของผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. ด้านความโปร่งใสกับศีลธรรม ได้แก่ต้อง
ส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบการตรวจสอบให้กับประชาชนได้มีความรู้ในการตรวจสอบ และกลไกการ
ทำงานต่าง ๆ ๓. ด้านความรับผิดชอบต่อหลักศรัทธา ได้แก่การปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อ
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการป้องกันความชั่ว และการลดทุจริตคอร์รัปชัน ๔. ด้านความคุ้มค่า
กับหลักวิริยารัมภะ ได้แก่การบริหารเพื่อมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชน มุ่งไปสู่การ
ลดการใช้ทรัพยากรตามลักษณะของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งไว้ ๕. ด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมกับหลักพหุสัจจะ ได้แก่การสร้างกระบวนการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด
นโยบาย การวางแผน การจัดโครงการ กระบวนการดังกล่าวจะต้องเกิดจากความต้องการของภาค
ประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ และ ๖. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบล
จะต้องใช้คุณธรรมควบคุมกับปัญญาเสมอและพยายามส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ของประชาชน

คำสำคัญ : รูปแบบ, การส่งเสริมจริยธรรม, ธรรมาภิบาล, ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,
ภาคเหนือตอนล่าง,

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the concept, theory and appropriate Buddhadhamma that promotes the ethical administration in accordance with the principles of good governance of the Sub-District Administrative Organizations, 2) to study the ethical principles of governance at the local administrative organizations at the lower Northern Region and 3) to propose a model that promotes moral support of the administration, according to the principles of good governance of local administrative organization leaders at the lower Northern Region.

Methodology of the research was mixed method between qualitative and quantitative approaches. Qualitative research collected data from 30 key informants, purposefully selected from experts and stakeholders in promoting the moral support for administration in accordance with good governance at local administrative organizations at lower Northern Region. The tool used to collect data was structured in-depth-interview, collecting data by face-to-face in-depth – interviewing. Data were analyzed by descriptive interpretation. The quantitative research collected data from 118 samples out of 166 people who lived at 4 local administrative organizations that received outstanding awards. The data were analyzed by descriptive statistics; percentage, mean and standard division, SD.

Findings were as follows:

1. Concepts, theory and Buddhism doctrines that promote ethical administration in accordance with principles of good governance of the Sub-District Administrative Organizations were that, 1) Rule of Laws and Sila, Precepts, the contents of this pair were laws, rules and regulations, behavioral manner in organizations and ethics for organization good leaders, 2) Moral principles and Wisdom; the moral system governs all right and clear behaviors. The ethical root is in the sense of belonging to the locality, humankind, not taking advantages of others and society, 3) Transparency and Sila; the disclosure of information, working process and budget for inspection, both quantitatively and qualitatively, 4) Participation and Pahuchajja, the quality of learned person; this related to many laws indicating people's participation in every step of administration, 5) Responsibility and Faith; the bravery in what one has done and dare to be responsible for the consequences that might effect people, 6) Values for money

and Viriyarampa, Exertion, the honesty in using budget economically, use budget to create goodness, reduce evils, selfishness and sacrifice for the benefits of others in general. (2) The status of ethical principles of governance at the local administrative organizations at lower Northern Region, by aspects were that, 1) rule of Law 2) rule of ethics 3) rule of transparency 4) rule of participation 5) rule of primary responsibility and 6) the main value for money, by overall were at high level with the average of 3.67, the creation of Good governance's manual in the organization was at moderate level. (3) The model of moral support in accordance with the principles of good governance of the local administrative organizations at the lower Northern Region were that 1) Rules of laws and Sila; to encourage ethics by good policy, work plan, and projects and support budget to promote ethics of the local administrative organizational leaders, 2) Transparency and Morality; to train people in inspection techniques so that people would know how to inspect the organizations working system. This could be done by public relations through newsletter, wire telecast and community meeting, 3) Responsibility and Faith; to implant the responsibility conscience of ethical leaders to prevent corruption, 4) Values for money and Exertion; Administration for the whole, for the benefits of people by reducing resources using that was fir for projects as planed by the organizations, 5) Participation and Pahuchajja; Creating participative system for people to participate in policy formulation, planning, and project management. This process must come from people's need which is the heart of the administration and 6) The model of moral support of local administrative organization leaders is to always use virtue with wisdom and promote peoples' education.

Keywords : Model, The Moral Support Of The Administration, Good Governance, Local Government, Northern Region

๑. บทนำ

ประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้นำ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกในหลายด้าน ทำให้ปัจจัยเชิงเหตุผลของคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีความคล้ายคลึงกันหรือบางด้านอาจจะแตกต่างจากนานาประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปรียบเทียบ เรียนรู้ สงเคราะห์ และวิเคราะห์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการบริหารกิจการที่ดี ให้มาก เพื่อเป็น

ประโยชน์ในการรวบรวมองค์ความรู้และเป็นข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการจัดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งเชิงรุกและเชิงรับของสังคมไทยและสังคมโลกอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสร้างการยอมรับมากขึ้นหรือที่เรียกว่า "จริยธรรมนักการเมือง"^๑ ในฐานะผู้ใช้อำนาจทางรัฐแทนประชาชนทุกคน อาชีพการเมืองต้องมีความรับผิดชอบ มองประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ แต่กระนั้น การเป็นผู้นำ คือ ผู้ที่ดำรงชีวิตเป็นกลุ่มที่ต้องการผลประโยชน์เข้าสู่การเมืองเพื่อผลประโยชน์ เป็นกลุ่มที่เรียกว่าเป็น “โรคขาดภูมิคุ้มกันทางจริยธรรม” ไม่สามารถแยกแยะถูกผิดดีชั่วได้ จึงทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมทางการบริหารมากมาย^๒ สภาพปัญหาทางจริยธรรมเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นในระดับหรือในหน่วยงานใดก็ตามควรพิจารณาแยกแยะให้อ่องแท้เสียก่อนว่าจะลงมือแก้ปัญหาหรือตัดสินใจปัญหาทางจริยธรรมโดยใช้หลักการใด เพราะปัญหาจริยธรรมเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องพิจารณาและตระหนักรู้ให้แน่ชัดว่าควรจะใช้หลักการใดมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ถ้าเข้าใจในหลักการอย่างถ่องแท้แล้วก็จะสามารถหยิบยกหลักการเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างง่ายดาย และเกิดผลดีแก่ชุมชนและประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาจริยธรรมต้องมีวิธีการว่าควรจะทำอย่างไร โดยจะต้องแก้ที่ต้นเหตุก่อน จึงตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมองเห็นว่าการขับเคลื่อนพลังเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของข้าราชการส่วนท้องถิ่น จะนำไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมเป็นสิ่งจำเป็น การสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในองค์กรและชุมชนต่างๆ ได้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้เกิดชุมพลังในการกระจายองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เป็นการสร้างผู้นำที่ดี กลุ่มและเครือข่าย ให้กระจายขยายผลของความดีไปสู่ท้องถิ่น มีผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมต้นแบบ ชุมชนต้นแบบ และผู้นำชุมชนเข้มแข็งต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) เพื่อศึกษาสภาพจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

^๑ วริยา ชินวรรโณ, อ่างในสำนักข่าวอิศรา, เปิด ๑๕ ปัญหาหนักการเมืองไทย-โรคขาดภูมิคุ้มกันทางจริยธรรม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.isranews.org/isranews-news/item/๒๕๓๒๓-๐๑๘๓๐๑.html> [๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕].

^๒ ทิศนา แคมมณี, การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒), หน้า ๔๓.

ของผู้อำนวยการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง (๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Designs) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (๑) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่เป็นข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยกำหนดเลือกแบบเจาะจงเอาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีอย่างน้อย ๒ ปีในปีงบประมาณ ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ประกอบด้วย ๔ แห่ง ได้แก่ ๑. องค์การบริหารส่วนตำบลลานสัก อำเภอลายสัก จังหวัดอุทัยธานี ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลทับกฤชใต้ อำเภอลำปาง จังหวัดนครสวรรค์ ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลสลกบาตร อำเภอสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร และ ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ซึ่งทางการกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้อย่างผู้วิจัยได้กำหนดเอาจำนวนประชากรที่เป็นข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั้ง ๔ อบต. ในการสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร^๓ Taro Yamane จำนวน ๑๖๖ คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๑๘ คน (๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักของผู้วิจัยนั้น จำนวน ๓๐คน/รูป โดยใช้การด้วยวิเคราะห์ข้อมูลแบบ (๓) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ๓ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด ซึ่งเลือกตอบเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ด้านความเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมทางการบริหารภาครัฐที่ดีของผู้อำนวยการปกครองส่วน เกี่ยวกับการศึกษา หลักนิติธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม และตอนที่ ๓ เป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended) เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจะใช้ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (The semi-structured interview) เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมจริยธรรม สภาพทั่วไปทางจริยธรรม และรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างเป็นอย่างไร

^๓ สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีที่ดี, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๘.

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างและหลักพุทธธรรมสำหรับการส่งเสริมจริยธรรมจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (๒) แจกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างแก่ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวในองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ แห่ง จำนวน ๑๑๘ คน พร้อมก็นำมาวิเคราะห์หาข้อดีจากระดับความคิดเห็น ๕ ระดับ (๓) นำผลข้อมูลในระดับความคิดเห็นที่นำมาไปสัมภาษณ์เจาะลึกแก่ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กำหนดไว้ ๓๐ รูป/คนใน ๔ จังหวัดได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร (๔) นำผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง (๕) สรุปผลการวิจัย และนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติพรรณนาหรือสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย \bar{X} (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) (๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้วิจัยใช้ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยใช้การด้วย TAC ซึ่งเป็นการจำแนกข้อมูล (Typology and Taxonomy) การสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์หาเหตุและผล (Cause and Effect)

๖. ผลการวิจัย

การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะพบว่า การบูรณาการเครือข่ายภาคสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดจริยธรรมเพื่อการพัฒนาจริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาให้เกิดความเข้มแข็งแก่พฤติกรรมทางประพฤติกปฏิบัติในการดำเนินชีวิตต่อไป นอกจากนี้ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารนอกจากจะมองไปในส่วนของวิธีการ หลักเกณฑ์ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ แล้วยังจะต้องเห็นภาพของท้องถิ่นให้ชัดเจนโดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นที่เป็นบุคคลในพื้นที่ย่อมทราบถึงสภาพปัญหาอย่างชัดเจนว่า ประชาชนยังมีความต้องการอะไร ยังมีปัญหาประเด็นใดบ้าง และทำไมการส่งเสริมจริยธรรมจึงกระทำได้ยาก แม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม แต่ในฐานะผู้บริหารจะต้องแสวงหากระบวนการวิธีกร เทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามกรอบ ๕ มิติ ของผู้นำในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตภาคเหนือตอนบน ๒ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยพบว่า ผู้นำจะต้องสร้างแนวทางสำหรับเข้าไปส่งเสริม จริยธรรมทางความดีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดลักษณะทางการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มุ่งไปที่ เป้าหมายของตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นตัวของผู้นำ บุคลากร และประชาชนให้เห็นถึง ความสำคัญและตระหนักถึงกิจกรรมทางจริยธรรมสำหรับการนำไปใช้ให้เกิดต่อสังคมต่อไป

มิติที่ ๑. พฤติกรรมดี หมายถึง การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์การ บริหารส่วนตำบลด้วยความกล้าหาญที่จะเข้าไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสำหรับการสร้างพฤติกรรมที่ ดี และบุคลากรมรพฤติกรรมที่ดี เพื่อสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดี ซึ่งเป็นรากฐานของการ สร้างให้สังคมเกิดความเรียบร้อย

มิติที่ ๒. จิตใจดี หมายถึง การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์การบริหาร ส่วนตำบลด้วยความกล้าหาญที่จะเข้าไปส่งเสริมการพัฒนาจิตใจให้เกิดการมองโลกในแง่ดี การ ปฏิบัติงานด้วยความสุข การปรับเปลี่ยนอารมณ์ให้มีความงดงามตามแบบอย่างที่ดีของสังคมไทย

มิติที่ ๓. เทคนิคดี การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์การบริหารส่วน ตำบลด้วยความกล้าหาญที่จะเข้าไปนำหลักทางการบริหารที่ง่าย มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มากที่สุด การนำหลักพุทธธรรมจะช่วยให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมต่อแนวทางการบริหารมาก รวมทั้งการประสานประโยชน์โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หยุคการทุจริตคอร์รัปชั่นให้หมดไป ด้วยการยึดถือหลักการความถูกต้องและความชอบธรรมเป็นตั้งที่ การส่งเสริมคนดีและเก่งโดยการ มอบหมายงานที่สำคัญให้ไปดำเนินการด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

มิติที่ ๔. วัฒนธรรมดี การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์การบริหารส่วน ตำบลด้วยความกล้าหาญที่จะเข้าไปกำหนดวัฒนธรรมองค์กรที่ดีด้วยการมีเป้าหมายไปที่ความผูกพัน ในองค์การเป็นที่ซึ่งจะต้องอาศัยหลักสังคหวัตถุ รวมทั้งการบริหารในองค์กรจะต้องให้เกิดความรัก ใคร่กลมเกลียวให้มากที่สุดด้วยการเป็นพี่เป็นน้องร่วมกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดี ต่อตนเองและสังคม

มิติที่ ๕. คุณความดี หมายถึง การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์การ บริหารส่วนตำบลด้วยความกล้าหาญที่จะเข้าไปบริหารเพื่อกำหนดประเมิน กฎเกณฑ์ ระเบียบใน การสร้างตัวชีวิตในการปฏิบัติตนเป็นคนดี กำหนดขึ้นมารวมทั้งงบประมาณบางส่วนที่จะสนับสนุน เพิ่มเติม แต่ทั้งนี้ต้องมีผู้นำและบุคลากรเป็นผู้นำในการร่วมกันกิจกรรมความดีที่เกิดขึ้น

๗. สรุปผลการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า แบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักนิติธรรมกับหลักศีล จะมี เนื้อหาไปในเชิงของกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ วิธีปฏิบัติตนในองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้ง จรรยาบรรณในความเป็นผู้นำองค์กรที่ เช่น การใช้อำนาจทางกฎหมายที่ถูกต้องภายใต้กฎหมาย มี ความแน่นอนชัดเจน มีความเสมอภาค ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และประชาชนย่อมได้รับเสรีภาพ

ทางกฎหมายอย่างเท่าเทียม ไม่มีการเลือกปฏิบัติในทางกฎหมายต่อบุคคลใด บุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง

กลุ่มที่ ๒ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความโปร่งใสกับหลักศีล พบว่า การบริหารที่จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูล เปิดเผยกระบวนการวิธีการทำงาน เปิดเผยงบประมาณแต่ละโครงการ เพื่อให้มีการตรวจสอบทุกขั้นตอน และเป็นระบบทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ เพราะการบริหารที่ใช้หลักความโปร่งใสจะต้องทำให้ประชาชนเห็นว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่หมกเม็ดอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งไม่ได้แตกต่างไปจากการมีพฤติกรรมทางศีลธรรม ที่มีพฤติกรรมทางกาย ทางวาจาทั้งต่อหน้าเป็นอย่างไร พฤติกรรมในมุมมืดก็ควรเป็นอย่างนั้น

กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบกับหลักศรัทธา พบว่า แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารที่จะต้องอาศัยความกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ตนเองกระทำหรือ กล้าที่จะรับผิดชอบต่อผลต่อความคิด และการกระทำจะส่งผลทั้งคุณและโทษไปยังประชาชนในสังคม นั้น ๆ เพราะความเชื่อจะต้องมองไปที่ค่านิยมที่มีอยู่ในองค์กรทั้งความเชื่อที่มีอยู่ในตนเองว่าจะสามารถจะนำองค์กรไปสู่การบริหารจัดการที่ดีได้

กลุ่มที่ ๔ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความคุ้มค่ากับหลักวิริยารัมภะ พบว่า แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารที่มีต่อความคุ้มค่าอยู่ที่ความสุจริตในการใช้งบประมาณอย่างประหยัด จะต้องรู้ว่าการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จะต้องให้ผลมากกว่าการลงทุนในการสร้างผลผลิต โดยรวมขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะต้องใช้งบประมาณน้อย แต่คุณภาพหรือผลประโยชน์ที่ประชาชนควรได้มาก เพราะเมื่อการควบคุมการใช้ทรัพยากรจะทำให้เกิดการใช้จ่ายความพยายามในการทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริงเพราะกิจกรรมบางอย่างก็ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณได้สามารถดำเนินการได้

กลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วมกับหลักพหุ สัจจะพบว่า แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นไปตามกรอบของกฎหมายหลายฉบับที่พยายามระบุถึงขอบข่ายที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทุก ๆ ขั้นตอนทางการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้นำจะต้องเปิดโอกาสตามช่องทางที่มีอยู่ให้ประชาชนเข้ามาตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้งโดยเฉพาะการกำหนดนโยบายฝ่ายประชาชนจะต้องสิทธิความต้องการของแต่ละชุมชน ให้เป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการศึกษาเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การบริหารเชิงจริยธรรม เพราะหากประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายฝ่ายนักการเมืองก็ต้องเปิดใจรับฟังที่เรียกว่า การศึกษารากฐานของปัญหาและความต้องการของสังคมเพื่อนำไปปรับยุทธศาสตร์ทางการบริหารให้ตรงกับความต้องการในพื้นที่นั้น ๆ

กลุ่มที่ ๖ การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักคุณธรรมกับหลักปัญญา พบว่า แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารที่มีระบบคุณธรรมเป็นเครื่องควบคุมการพฤติกรรมทั้งหมดให้ถูกต้องชัดเจน เพราะรากฐานของคุณธรรมอยู่ที่จิตสำนึกที่ท้อถือน รักเพื่อนมนุษย์ไม่เอารักเอาเปรียบต่อผู้อื่น และต่อสังคม มีใจที่จะทำงานให้กับประชาชนได้รับประโยชน์ทางการบริหารอย่างสูงสุด เช่น

ความขยันอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีสำนึก ความรอบคอบ ความเสียสละ ความกล้าหาญ ความยุติธรรม ความรู้จักประมาณ ความมีพรหมวิหารธรรม อิทธิบาทธรรม เป็นต้น

๒. สภาพจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๓ เป็นเพศหญิง จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๕ นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๓๑ มีสถานภาพสมรส จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๑ มีการศึกษาในระดับในระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๘๖ มีตำแหน่งงานในลักษณะอื่น (ลูกจ้างชั่วคราว) จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๑ มีรายได้ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๕ และมีอายุการทำงานระหว่าง ๑-๕ ปี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๗ ส่วนผลการวิเคราะห์สภาพจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำรายด้าน พบว่า ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๖๗$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

๑. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักนิติธรรมกับหลักศีล พบว่า ทุกชีวิตย่อมมีความเท่าเทียมกันโดยสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่ได้มีข้อจำกัดในการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความอ่อนแอทางร่างกาย และสติปัญญาแต่ประการใด เมื่อภาวะผู้นำสามารถปฏิบัติย่อมเป็นบรรทัดฐานให้กับสังคมในองค์กรและประชาชนโดยทั่วไปแต่นั้นก็อยู่ภาวะผู้นำจะเป็นต้นแบบที่ดีด้วยซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล และระหว่างภาวะผู้นำกับบุคลากรเพื่อลดความขัดแย้งต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมจริยธรรมในลักษณะของภาคีเครือข่ายทางสังคมที่นำมาบูรณาการในการดำเนินงานทางจริยธรรมให้มากขึ้น (๒) รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมด้านความโปร่งใสกับศีลธรรม พบว่า จะต้องส่งเสริมเรียนรู้ในระบบการตรวจสอบว่าเป็นอย่างไรให้กับประชาชนได้มีความรู้ว่าการตรวจสอบมีขอบเขตอย่างไร และกลไกการทำงานต่าง ๆ จะต้องทำให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบตลอดเวลาอาจจะประชาสัมพันธ์ในระบบของหนังสือ เสียงตามสาย การประชุมในหมู่บ้าน เป็นต้น (๓) รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักความรับผิดชอบต่อหลักศรัทธา เป็นการนำหลักของจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมรวมทั้งการป้องกันความชั่ว การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร การรับผิดชอบต่อวินัยหรือจรรยาบรรณ หากตนเองเป็นคนกระทำจะต้องไม่ปิดความรับผิดชอบต่อความผิดนั้น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด การรับผิดชอบต่อภาระกระทำของตนเอง การรับผิดชอบต่อองค์กร และการเป็นผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในฐานะเป็นผู้มอบความไว้วางใจให้เข้ามาทำหน้าที่ทางตำแหน่งการบริหาร สำหรับบุคลากรจะต้องมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด หากผิดพลาดก็เกิดจากการกระทำของตนเองจะไปโทษกล่าวหาบุคลากรอื่นไม่ได้ (๔) รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตาม

หลักความคุ้มค่ากับหลักวิริยารัมภะ อยู่ที่หลักทางการบริหารต่อส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนเป็นที่ตั้ง งบประมาณทุกบาทจะต้องมุ่งไปสู่การลดการใช้ทรัพยากรตามลักษณะของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งไว้ตามแผนงาน ส่วนการส่งเสริมเห็นว่าควรจะมีตั้งแต่การใช้เอกสาร เครื่องระดับสำนักงาน ไปจนถึงเครื่องจักรที่มีขนาดใหญ่ให้มีการตรวจสอบถึงประสิทธิภาพอย่างเต็มที่หรือไม่ว่าอย่างไร รวมทั้งการเพิ่มเวลาราชการเข้าไปในการปฏิบัติเพราะปัญหาบางอย่างจะรอข้ามไม่ได้อาจจะทำให้เกิดการลุกลามไปอย่างรวดเร็ว จะต้องการเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลาและการไม่เบียดบังเวลาของราชการต้องทำงานให้เต็มเวลา เต็มที่เต็มกำลังความสามารถ เต็มศักยภาพพร้อมทั้งสติปัญญาทั้งร่างกาย แรงใจใส่ลงไปให้กับการเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนให้มากที่สุด และการบริหารเชิงจริยธรรมผู้บริหารควรที่เปิดเผยมูลข้อมูลทุกอย่างโดยละเอียดเพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลโดยการประมวลตามโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดช่องว่างของการใช้งบประมาณให้น้อยที่สุด (๕) รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักการมีส่วนร่วมกับหลักพาหุสัจจะอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องกำหนดหรือสร้างกระบวนการในให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดโครงการ กระบวนการดังกล่าวจะต้องเกิดจากความต้องการของภาคประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ เพราะในหลายพื้นที่ยังไม่สามารถสนับสนุนให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม หรือบางแห่งก็มีข้อจำกัดในประเด็นต่าง ๆ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับศึกษาเรียนรู้ของประชาชนด้วย รวมทั้งข้อจำกัดทางด้านอาชีพที่ไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง แต่ถึงอย่างก็ตามการเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองย่อมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบกติกาศักดิ์ที่ระบุนิติธรรมทุกฉบับ จึงอยู่ที่ความมีวิสัยทัศน์ของฝ่ายการเมืองว่าจะกำหนดวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งการร่วมกันคิด การร่วมกันปฏิบัติ การร่วมกันประเมินผลร่วมกันตรวจสอบ และการร่วมกันปรับปรุงแก้ไขพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ ๖. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องใช้คุณธรรมควบคู่กับปัญญาเสมอ หากขาดตัวหนึ่งตัวใดไป จะทำให้เกิดปัญหาตามมา หรือกระทั่งอาจจะสร้างความผิดให้กลายเป็นเรื่องที่ถูกต้องเพราะความเป็นคนที่ไม่ดี เห็นแก่ตัว เห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่อำนาจเงิน จะไม่ได้มีจิตสำนึกกตัญญูกตเวทิต่อท้องถิ่น ต่อประชาชนที่ได้คัดเลือกตนเองให้เข้ามาบริหารองค์กร หากองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการส่งเสริมจริยธรรมมาก และใส่ความตระหนักหลักธรรมมาภิบาลทั้งหมดจะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลชาวสะอาดทางการบริหารมากขึ้น เพราะไม่ได้สร้างภาพให้เกิดความเข้าใจผิดแต่ประชาชนทุก ๆ คน และรับรู้รับทราบความเคลื่อนไหวทางการบริหาร ทางการแก้ไข ทางการพัฒนา รวมทั้งความชัดเจนของโครงการต่าง ๆ มีที่มาที่ไปของงบประมาณ ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป พฤติกรรมของผู้นำมีสัมพันธภาพที่ดีกับชาวบ้านมิได้วางอำนาจด้วยเพราะความที่ตนเองเป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการแจกแบบสอบถามซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ“รูปแบบ

การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ดีของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง” การวิเคราะห์สภาพจริยธรรมทางการบริหารในภาพรวมในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดที่แสดงแสดงด้วยค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ทำให้เห็นว่าจริยธรรมทางการบริหารในภาพรวมของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่ออภิปรายผลจากการวิจัยผสมผสานคุณภาพและปริมาณ พบว่า การนำไปหลักธรรมาภิบาลไปส่งเสริมจริยธรรมในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม ยังพบสภาพปัญหามากมายที่จะต้องเร่งแก้ไขให้หมดไปด้วยการบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้แก่หลักเวสาลีชกรณธรรมทั้ง ๕ ประการ ได้แก่ หลักศรัทธา หลักศีลธรรม หลักวิริยารัมภะ หลักพาหุสัจจะ และหลักปัญญาสามารถจะนำมาซึ่งจริยธรรมทางการบริหารได้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งทางผู้วิจัยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เชิงการจับคู่ในลักษณะการผสมระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับหลักเวสาลีชกรณธรรมของแต่ละข้อมาผสมกันให้เกิดรูปการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างดังนี้

๑. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ที่สอดคล้องกับนิติธรรมกับหลักศีลธรรม พบว่า มีความหมายในลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุดซึ่งก็คือการสร้างระเบียบวินัยในองค์การการเคารพต่อหลักนิติธรรมจะทำให้สังคมเกิดความสงบเป็นเครื่องหมายที่สำคัญ ทั้งจรรยาบรรณที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติข้าราชการต่าง ๆ อันเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชอบธรรม รวมทั้งการใช้อำนาจทางการบริหารจะต้องให้เป็นไปสอดคล้องกับพันธกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมจริยธรรมให้กับตนเอง ให้กับบุคลากร และให้กับประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม เสมอภาคโดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณตามลักษณะโครงการจะต้องไม่มีความผิดพลาด และให้ตรงกับข้อบังคับ กฎหมายกฎเกณฑ์ หลักความโปร่งใสกับหลักศีลธรรม พฤติกรรมทางการบริหารที่สะอาดหมดจดจากการปฏิบัติยอมนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ ไม่ปกปิดข้อมูลแต่ประการไว้เพื่อไม่ให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้รับทราบสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา เร่งมีศรีสุข พบว่า กลยุทธ์การสร้างโปร่งใสงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างโปร่งใสการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างโปร่งใสในงานสนับสนุน ซึ่งจะเข้าข่ายในลักษณะของศีลธรรมที่ใคร ๆ ปฏิบัติแล้วจะได้รับการสรรเสริญยกย่องคุณความดี เป็นผู้น่ารัก น่าเคารพอย่างยิ่งและที่สำคัญสามารถรักษาคุณภาพแห่งสังคมให้เกิดความสงบสุขได้อย่างที่สุด เมื่อรักษาศีลธรรมได้ก็ย่อมหมายความว่า จะเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะทำอะไรทั้งกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรมก็ย่อมมีความสะอาดหมดจดในการกระทำนั้น หากเป็นผู้นำจะเกิดความโปร่งใสทางการบริหารสามารถเชิญให้มาตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกได้ตลอดเวลาเพราะเป็นคนมี

สะอาด ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบกับหลักศรัทธา^๕ การเป็นผู้นำจะต้องมีความชัดเจนในตัวบทกฎหมายเป็นที่ตั้งเมื่อมีผู้กระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องออกมารับผิดชอบสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภิศักดิ์ กัลยามิตร** พบว่า ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความคุ้มค่ากับหลักวิริยารัมภะ เพราะความคุ้มค่าเป็นการลงทุนด้วยทรัพยากรที่มีอยู่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด มีความเพียรพยายามที่จะสร้างมาตรฐานบุคลากร ทรัพยากร ในองค์ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักการส่วนร่วมกับหลักพาหุสัจจะ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมประสิทธิภาพ หรืออาจจะส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลทั้งหมดเพราะฉะนั้น การส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะต้องสร้างแรงจูงใจ การให้โอกาสแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การจัดการแผนโครงการ ประชาชนจะต้องรับรู้ข้อมูลโดยละเอียด ตั้งแต่ต้นจนจบโครงการนั้น ๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดและจะต้องกำหนดกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้มากส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักคุณธรรมกับหลักปัญญา พบว่า พฤติกรรมของผู้นำกลับกลายเป็นปัญหาเชิงการบริหารเพื่อการส่งเสริมจริยธรรม เพราะผู้นำท้องถิ่นไม่ได้เป็นต้นแบบที่ดี เช่น การเลือกข้าง การอคติ ไร้สัจจะ ทุจริตคอร์รัปชั่น เห็นแก่ตัว มั่ว อบายมุข มีอิทธิพลไม่เป็นผู้นำที่ดี ใช้อำนาจในทางที่ผิด ไม่รับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่ยุติธรรม เป็นต้น^๖ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัตติยา วรรณสุต** พบว่า สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมจริยธรรมอย่างร้ายแรงเพราะการเข้ามาสู่อำนาจทางการบริหารที่ได้ลงทุนไปมากจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งย่อมแสดงออกถึงความไม่สุจริตตั้งแต่เริ่มต้นมาสู่กิจกรรมทางการเมือง ย่อมหวังไม่ได้ว่า การบริหารจะเกิดการทุจริตอย่างแน่นอน เพราะการส่งเสริมคุณธรรมไม่ใช่ง่ายไมใคร ๆ แต่หากไม่พยายามลงมือกระทำก็หวังได้ว่าคุณธรรมจะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน หากผู้นำมีคุณธรรมลูกน้องก็จะมีคุณธรรมตามไปด้วยอย่างเห็นชัด^๗

^๕ จิตภา เร่งมีศรีสุข, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๖ ภิศักดิ์ กัลยามิตร, “จริยธรรมทางการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี:วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบการเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๗).

^๗ ชัตติยา วรรณสุต, “พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย”, **รายงานวิจัย**, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม), (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม, ๒๕๕๑). หน้า ๖๗.

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักนิติธรรมกับหลักศีลธรรมไปใช้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้อำนาจ การสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม รวมทั้งกำหนดแผนยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากร (๒) ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักความโปร่งใสกับหลักศีลธรรมไปใช้เพื่อก่อให้เกิดสุจริตในทุกขั้นตอน และเกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมสำหรับทุกฝ่าย (๓) ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อหลักศรัทธาเพื่อให้เกิดปรับเปลี่ยนค่านิยม และการสร้างบรรทัดให้เกิดการยอมรับความผิดด้วยจิตสำนึกอย่างแท้จริง (๔) ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักค้ำค้ำกับหลักวิริยารัมภะ โดยการนำผลประโยชน์ของประชาชนเป็นเป้าหมาย พยายามลดรายจ่าย ลดขั้นตอน ปรับเปลี่ยนกลไกทางการบริหาร รวมทั้งการป้องกันการทุจริต (๕) ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักการส่วนร่วมกับหลักพาหุสัจจะเพื่อให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับผู้นำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (๖) ควรมีนโยบายและนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักคุณธรรมหลักปัญญาไปใช้ในลักษณะการใช้อำนาจทางการบริหารให้เกิดการยอมรับความถูกต้อง ถูกธรรมเหมาะสมกับประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่น

๙.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษารูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลควรที่จะกำหนดการศึกษาให้มีขอบข่ายครอบคลุมไปถึงองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ ดังนี้ (๑) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง และองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ (๒) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง และองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง และองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ (๔) รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำในเขตการปกครองพิเศษแบบกรุงเทพมหานคร และการปกครองพิเศษแบบเมืองพัทยา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ

ทีศนา แชมมณี. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

สุจินต์ ธรรมชาติ. การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีดี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย, ๒๕๔๙.

(๒) เว็บไซต์

วริยา ชินวรรณ, อ่างใน, สำนักข่าวอิสรา, เปิด ๑๕ ปัญหาการเมืองไทย-โรคขาดภูมิคุ้มกันทาง

จริยธรรม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : [http://www.isranews.org/isranews-](http://www.isranews.org/isranews-news/item/๒๕๓๒๓-๐๑๘๓๐๑.html)

news/item/๒๕๓๒๓-๐๑๘๓๐๑.html [๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕].

(๓) วิทยานิพนธ์

ชัตติยา กรรณสูต, “พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย”, รายงานวิจัย, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา

พลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม), กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม, ๒๕๕๑.

จิตาภา เร่งมีศรีสุข, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต

ภาคกลาง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์),

(บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ภิกษุศักดิ์ กัลยามิตร ,จริยธรรมทางการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี:วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบการเทศบาล

ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต,

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๗.

๒. ภาษาอังกฤษ

(1) Book

Andrew W.Halpin. **Theory and research in administration**. New York : Macmillan Company, 1966.

Bass, Bernard M. **Leadership and Performance BeyondExpectation**. New York: The Free Press, 1985.

Dale Yoder. **Personnel Principles and Policies**. fourth printing. Englewood Cliffs : new Jersey Prentice-Hall. Lnc, 1956.

James M. Lippman. and James A. Hoch. Jr.. **“Leadership Theory.”** in **The Principalship : Foundations and Functions**New York : Harper & Row Publishers, 1974.

Normand L. Frigon. Sr.. Harry K. Jackson. Jr.. **The Leader: Developing the Skills & Personal Qualities You Need to Lead Effectively.** New York : American Management Association, 1966.